

На основу члана 13. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју ("Службени гласник Републике Србије", број 10/13, 142/14, 103/15 и 101/2016), члана 85. Статута Општине Велико Градиште ("Службени гласник општине Велико Градиште", бр. 9/2008)

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА ОПШТИНА ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Општина Велико Градиште налази се у североисточном делу Србије у подножју Карпата и Хомољских планина, на уласку у Ђердапску клисуру и припада Браничевском округу. Општина Велико Градиште на западу се граничи са градом Пожаревац и општином Мало Црниће, на југоистоку са општином Кучево, а на истоку са општином Голубац. На северу је општина омеђена реком Дунав који је у дужини од око 20 км раздваја од суседне Републике Румуније. Велико Градиште је варошица и седиште општине Велико Градиште чији је географски положај одређен 44 степени 45 минута и 14 секунди северне географске ширине и 21 степен 30 минута и 29 секунди источне географске дужине, лежи на 1.059 километру десне обале тока дунава (који чини природну границу са републиком румунијом са једне стране, и ушћа реке Пек у Дунав са друге стране. У његовој непосредној близини, на 3. km од центра града, налази се познато туристичко одређиште Сребрно језеро. Територија општине Велико Градиште заузима површину од 344 км². Према подацима пописа становништва из 2011. године, на територији општине Велико Градиште живи 17.610 становника, од чега 5.825 становника у граду, а остали у сеоским насељима, при чему су насеља груписана у 26 катастарских општина. Велико Градиште је административни, привредни и културни центар општине, а близина Сребрног језера га чини туристичко-рекреативним центром ширег подручја. Централним делом општине пролазе магистрални пут Београд - Кладово који је главна комуникацијска веза Великог Градишта са осталим градовима, као и железничка пруга дужине 17 км. Од Београда општина Велико Градиште је удаљена око 115 км, а од Пожареваца, седишта Браничевског округа, 35 км. Поред друмског, развијен је и речни саобраћај. Дунав је река која протиче кроз 10 земаља Европе и повезује западну Европу са Црним морем. Пристаниште у Великом Градишту прихвата бродове свих величина и намена, од луксузних туристичких до транспортних баржи и шлепова. Велико Градиште је пристаниште и обавезна улазно - излазна царина за све стране бродове који Дунавом долазе из црноморских лука на путу за разне европске дестинације. Најближи аеродром општине Велико Градиште је аеродром „Никола Тесла“ у Београду. Током 2015. године отпочели су припремни радови на изградњи спортског аеродрома у Великом Градишту. Изграђена је травната писта, а треба да отпочне изградња пратећих садржаја.

Природни услови и животна средина: Према подацима Републичког завода за статистику укупно обраста шумска површина на територији општине Велико Градиште за 2011. годину износи 4.535,07 ха, што представља 13,18% укупне територије општине. У претходној години је пошумљено 16,23 ха, а посечена дрвна маса износи 727м³. На територији општине Велико Градиште влада умерено континентална клима са јасно израженим годишњим добима. Зиме су општрије, чему доприноси југоисточни ветар “Кошава“, а јесен је топлија од пролећа. Средња годишња температура ваздуха у Великом Градишту је 11,1 оС. Најхладнији је месец јануар са средњом месечном температуром ваздуха од -0,57°С. Највишу просечну температуру има јул са 21,08°С. Неопходно је истаћи да месец јул није увек најтоплији, нити је пак месец јануар увек најхладнији. Колико зиме могу бити хладне, толико лета могу бити жарка јер се забележени екстремни крећу од -27,1°С (17.1.1956.год.) до 40,6°С (16.8.1952.год.). Овако велика температурна колебања потичу од термичких особина копна и јаких ветрова. На овом простору климатске прилике, за развој туризма, су повољне само током летњег периода, док у зимском делу године, спортско-рекреативне активности су могуће само у затвореним спортско-рекреативним објектима. Током лета климатски елементи имају приближно оптималне вредности за здравље људи (температура ваздуха око 20°С и влажност око 70%), што уз обиље зеленила око Сребрног језера и саме обале Дунава пружа могућност за развој здравствено-рекреативног туризма. Годишња сума падавина за подручје општине Велико Градиште износи 694м (694лит/м²). Када је реч о хидрографским ресурсима, најзначајније реке су Дунав и Пек, а посебан значај има Сребрно језеро које се налази 3км узводно од самог града у преграђеном рукавцу Дунава, које је носилац спортско-рекреативног туризма на водама ове општине. На територији општине Велико Градиште налазе се малобројни водотоци који имају бујични карактер (Кисилевачка река, Чешљевобарска река, Пландиште, Сираковачка река), бујични потоци, вештачки водотокови-мрежа милиорационих канала „РИТ“ и хидротехнички објекат „Сребрно језеро“, као и подземне воде. Дунав има важну улогу у „животу“ општине, где осим воденог богадства којим обилује ова река, она представља добру саобраћајну везу између Великог Градишта са другим подунавским земљама, односно са Црним морем. Велико Градиште је пристаниште за све стране бродове који крстаре Дунавом. Такође, Дунавски кеј са парком има велики туристички значај, пошто се његове погодности користе за купање, спортске активности, одржавање бројних културних и спортских манифестација, возњу бициклом, а представља и омиљено место риболоваца. Сребрно језеро је дугачко око 14 км, просечне ширине 300 м и просечне дубине 8-9 м. Некада је било рукавац Дунава, а сада је затворено двома бранама. Преграђивање рукавца које је отпочело 1967. године истовремено доводи и до опремања овог терена основном инфраструктуром. Шумовита обала језера својом лепотом, пешчаним плажама и погодним местима за пецање право је место за пријатан и активан одмор. Река Пек извире у подножју Црног Врха, а улива се у Дунав код Великог Градишта и убраја се у највеће реке југоисточне Србије. Позната је још и као Златни Пек пошто у свом кориту крије ситне честице злата. Осим злата, река Пек има и доста рибе, где међу бројним врстама доминирају скобаљ и клен. Изградњом хидроелектране „Ђердап“ и подизањем нивоа Дунава, на ушћу Пека формирао се мањи залив који је убрзо постао станиште за многе птичије врсте, а нарочито за птице селице, које имају своју аду у близини Великог Градишта, код села Рам. Пре неколико година, једна међународна експедиција идентификовала је само на овом месту око 136.000 јединки у оквиру 25 птичијих врста. На ово место се може доћи чамцем изнајмљеним преко ловачких удружења. Такође, на Пеку постоји и излетиште Јаз које је погодно за купање. Када је реч о рељефу, више од 60% чине равнице, 25% брежуљкасто земљиште, а брдско подручје чини само 15% укупне површине територије општине Велико Градиште. Према правилнику о катастарском класирању и бонитирању

земљишта, преовлађујући типови земљишта на територији општине су: чернозем, чернозем излужени, еутрични камбисол, гајњача, еутрични камбисол у оподзољавању, гајњача у оподзољавању, хумоглеј, ритска црница, минерално барско земљиште, лесоидна пескуша, мрка пескуша, живи и слабо везани песак, алувијални нанос песковите иловаче безкарбонатан, алувијални наносиловасти, делувијални нанос, литосал и регосал. Када је реч о бонитетној класи земљишта, не постоје валидни подаци за територију општине Велико Градиште.

Стање и трендови у руралном подручју

Демографске карактеристике и трендови: Према попису становништва из 2011. године, на територији општине Велико Градиште живи 17.610 становника, што чини 0,25% популације Републике Србије. Просечна густина насељености је 51 становник/км². При томе се уочава законитост да у граду, у укупном периоду пописа становништва (1948-2011), постоји тренд пораста, док у свим сеоским насељима, нарочито између два последња пописна периода, се бележи тренд пада броја становника. Удео становништва млађег од 15 година износи 13,2%, а удео радно способног становништва у укупном становништву у односу на просек за Србију је повољан и износи 64%. У првој делу табеле приказан је број исељених становника по насељима, одакле се може видети да су насеља са најизраженијим одливом становништва Тополовник (571), Чешљева Бара (414) и Мајиловац (405). У другом делу табеле може се видети које земље су најинтересантније за исељавање, односно где се највише становника општине Велико Градиште иселило, тако да долазимо до податка да је убедљиво највише становника исељено у Аустрију 2.787, затим у Италију 1.707, Немачку 171, Швајцарску 158 и Француска 117, а у остале земље број је значајно нижи. Удео пољопривредног становништва у укупном броју становника на територији општине Велико Градиште износи 66,92%, при чему има 2.654 пољопривредних газдинстава, од којих су 1.860 регистрована пољопривредна газдинства (од тог броја 1.631 су активна, а 229 пасивна). Када је реч о правној структури регистрованих пољопривредних газдинстава, 99,8% чине породична пољопривредна газдинства, а тек 0,2% правна лица и предузетници. Према подацима са последњег пописа пољопривреде, површина коришћеног пољопривредног земљишта износи 17.691 ха, што чини 51% укупне површине територије општине.

Приказ броја становника по местима из којих су се исељавали грађани Општине Велико Градиште и Приказ држава исељења са бројем исељених грађана

Назив места	Број исељених грађана	Назив места	Број исељених грађана	Земље исељавања	Број исељених	Земље исељавања	Број исељених
Средњево	97	Пожежено	56	Русија	1	Аустрија	20
Мајиловац	405	Сираково	329	Швајцарска	158	Француска	117
Царевац	132	Бискупље	120	Холандија	5	Словенија	2

Дољашница	324	Триброде	56	аустрија	2787	Италија	1707
Камијево	89	Кусиће	102	Данска	3	Норвешка	33
Курјаче	345	Десине	385	Луксембург	1	Румунија	3
Чешљева Бара	414	Макце	196	Немачка	171	Шпанија	1
Ђураково	144	Кумане	133	Шведска	24	БиХ	1
Печаница	205	Љубиње	197	Канада	1	Србија	1
Кисиљево	211	Острово	55	Ирска	2	Непознато	14
Рам	73	Поповац	44	Укупно	5052		
Тополовник	571	Затоње	223				
Гарево	142	Непознато	4				
Укупно исељено	5052						

Диверзификација руралне економије: Већина руралног становништва, осим пољопривреде, има мало других извора дохотка, па се због тога тражи могућност алтернативног начина запошљавања. Ту посебан значај може да има развој других економских (непољопривредних) активности на пољопривредним газдинствима, као и развој различитих врста активности и сервиса који нису тесно везани за пољопривреду. Генерално гледано, постоји знатан потенцијал у туризму руралног подручја, који је само делимично искоришћен. Подршком додатним могућностима запошљавања могу се у неким срединама зауставити негативни трендови депопулације и напуштање села. Диверзификација активности на газдинствима неопходна је за запошљавање и одрживи развој руралних подручја, и њоме се може придонети бољем уравнотежењу регионалног развоја у економском и социјалном смислу. Изузетна разноликост градиштанских села у културолошким карактеристикама и изузетно богато историјско наслеђе су квалитетан предуслов развоја етно туризма. Релевантни потенцијали за села са подручја општине Велико Градиште: Рамска тврђава у селу Рам, манастир Нимник у Курјачу, реке Дунав и Пек, као и Сребрно језеро.

Рурална инфраструктура: Водоводи су изграђени у насељима: Велико Градиште, Кусиће, Пожежено, Кумане, Тополовник, Триброде, Царевац, Печаница, Камијево и Средњево. У насељу Триброде због превеликог коришћења вештачких ђубрива, пестицида и хербицида у пољопривреди дошло је до загађења подземних вода и локални водовод се не користи за санитарне потребе. Остала насеља се снабдевају из индивидуалних бунара и јавних изворишта. Дужина водоводне мреже је 35 км и укупно је прикључено 3.030 домаћинстава. Постоји један део водоводне мреже, коју треба реконструисати јер је застарела и нефункционална. Током 2017. године окончан је пројекат “Водоизвориште Острово“, чијом се реализацијом планира обезбеђење водоснабдевања за око 20.000 људи. Током 2018. године планирана је реализација изградње дела магистралног цевовода од Великог Градишта до насеља Рам у делу од Великог Градишта до насеља Тополовник, тако да би изграђена секундарна водоводна мрежа насељима Кумане и Тополовник била у систему снабдевања водом са овог водоизворишта.

Канализационом мрежом је обухваћен само већи део насеља Велико Градиште. Дужина канализационе мреже је 28 км и око 1,300 домаћинстава је прикључено на њу. Што се тиче информатичко – комуникационе инфраструктуре, рурално подручје општине Велико Градиште се одликује добром покривеношћу фиксном и мобилном телефонијом, тако да је приступ интернету и другим видовима информисања доступан великом броју сеоских домаћинстава. Централним делом општине пролазе магистрални пут Београд - Кладово који је главна комуникацијска веза Великог Градишта са осталим градовима, као и железничка пруга дужине 17 км. Од Београда општина Велико Градиште је удаљена око 116 км, а од Пожаревца, седишта Браничевског округа, 35 км. Укупна дужина путева у општини је 180 км, од тога 29 км магистралних, 53 км регионалних и 98 км локалних путева (од тога је дужина неасфалтираних локалних путева који су под туцаником 23 км). Поред друмског, развијен је и речни саобраћај. Дунав је река која протиче кроз 10 земаља Европе и повезује западну Европу са Црним морем. Велико Градиштанско пристаниште прихвата бродове свих величина и намена, од луксузних туристичких до транспортних баржи и шлепова. Велико Градиште је пристаниште и обавезна улазно - излазна царина за све стране бродове који Дунавом долазе из црноморских лука на путу за разне европске дестинације. Најближи аеродром општини Велико Градиште је аеродром „Никола Тесла“ у Београду. У руралној средини где су углавном, заступљене индивидуалне куће са двориштем, баштом и њивама, постоје велике количине биљног отпада, а прикупљање отпада поверено је од 1. новембра 2009. године конзорцијуму фирми (Spider Serbia, Spider Environmental Services SA i Depo Sistem) на рок од 25 година.

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: Општина Велико Градиште располаже са 17.691 ха коришћеног пољопривредног земљишта, при чему је просечна величина коришћеног пољопривредног земљишта по газдинству 6,67 хектара. Површина под ораницама и баштама је 15.667 хектара (88,56%), што је изнад просека за територију Републике Србије који износи 73%. Под воћњацима је 390 хектара (2,20%), под виноградима 113 хектара (0,64%), ливаде и пашњаци се простиру на 1459 хектара (8,25%), док се под окућницом, расадима и сл. налази 63 хектара (0,36%). Од укупне површине коришћеног пољопривредног земљишта, под житом се налази 12.716 хектара (81,16%), што је знатно већи проценат у односу на територију Републике Србије где износи 50%. Под индустријским биљем се налази 1.251 хектар (7,98%), под поврћем 270 хектара (1,72%), под крмним биљем 1.168 хектара (7,45%), док се цвеће, украсно биље и угари налазе на 151 хектару (0,96%). Површина пољопривредног земљишта у јавној својини на територији општине Велико Градиште износи 1.461,65 хектара, од чега се у закуп даје 1.108,19 хектара (према интерним евиденцијама). Државно земљиште је значајан ресурс који се данас не користи правилно. То земљиште је потенцијални извор прихода за локалну самоуправу, али се може користити и као важан инструмент за подршку локалним пољопривредницима у повећању и специјализацији производње. Према подацима из последњег пописа пољопривреде, површина коришћеног пољопривредног земљишта које се наводњава износи 333 хектара, при чему 227 пољопривредних газдинстава наводњавају коришћено пољопривредно земљиште (КПЗ).

Вишегодишњи засади: Воћарство је једна од најпродуктивнијих пољопривредних грана. Захваљујући великом броју воћних врста омогућено је коришћење подручја са веома различитим земљишним и климатским условима, па самим тим и земљишта слабијих физичких, хемијских и других особина. Велико Градиште својим географским положајем, климатским и земљишним карактеристикама, традицијом, незагађеном природом пружа одличне услове за развој интензивног и профитабилног воћарства и пратеће прерађивачке индустрије. Иако је производња воћа значајно интензивиранија још увек постоје многи проблеми који прате ову област, а то су: уситњеност парцела, екстензивни узгој на већини површина и интензивни узгој у појединим деловима где је традиција прерасла у посао, затим изражена неорганизованост и низак ниво стручности произвођача, технике и технологије производње, недостатак квалитетних производа на тржишту, неизванстан пласман, неадекватан сортимент и стари засади, споро увођење стандарда. Према Попису пољопривреде из 2012. године 1221 газдинстава има 390 ха воћа што указује да је просечна површина под воћем по газдинству око трећине (0,32) хектара. Поред тога, само 24% засада су интензивни засади, тј. у њима се примењују агротехничке мере, док је 297 ха (76%) екстензивно. Преовлађује производња коштичавог воћа пре свега шљиве, а затим вишње и брескве, а од јабучастог воћа преовлађује јабука док је производња осталих воћних култура знатно мања. У структури пољопривредног земљишта површине под воћем у Великом Градишту су скоро дупло мање од просека у Србији. Производња коштичавог воћа - најзаступљеније врсте воћа је шљива. Углавном се гаји у подручјима у којима многе друге културе не дају велике приносе, а то су обично сиромашнија земљишта. Шљива је засађена на око 189 ха, што представља 48,4% воћњака у општини Велико Градиште. Када је реч о производњи јабучастог воћа, најдоминантнија је производња јабука (90 ха), а затим крушака на 21 ха. Орах и лешник заузимају површину од 36 хектара на територији општине Велико Градиште. Када је реч о виноградима, у Великом Градишту постоје 897 домаћинстава који се баве виноградарством, а виногради се налазе на само 113 ха, при чему засади и асортиман нису за квалитетна и врхунска вина.

Сточни фонд: Због негативних промена у пољопривреди и сточарству које су се десиле у протеклом периоду (пад куповне моћи, смањење домаћег и губитак иностраног тржишта, и сл.), породична газдинствима остала су релативно неразвијена, тржишно недовољно усмерена, са традиционалним технологијама, тако да она данас имају више социјални него економски значај. Савремени робни произвођачи се јављају у малом броју и њихов развој је доста успорен. Сточни фонд општине Велико Градиште тренутно чини 3.156 говеда, 10.401 оваца, 1.493 коза, 29.849 свиња 145.842 живине, 24 коња и 5.278 кошница. Сточарска производња се наслања на производњу пшенице, кукуруза, луцерке, детелине и испаше на ливадама и пашњацима. Највећи број газдинстава, њих 312, има 1-2 грла говеда, 246 газдинстава има 3-9 грла говеда, а тек 56 газдинстава има преко 10 грла говеда. Интензивно свињарство и живинарство су развијени у деловима у којима постоји обимна производња житарица, првенствено кукуруза. Када је реч о свињарству, највећи број газдинстава, њих 896, има 3-9

грла, 601 газдинство има 10-19 грла, 226 газдинстава има од 20-49 грла, а 225 газдинстава има 1-2 грла свиња. Кад је реч о узгоју живине, према подацима из Пописа пољопривреде из 2012. године, 2132 газдинства се баве узгојом живине, при чему су најбројнија газдинства са 1-2 грла живине и њих има 1726, док су газдинства са 300-499 грла живине малобројна, односно, има их само 3. Међутим, треба напоменути и да је број газдинстава која имају преко 500 грла живине 26.

Механизација, опрема и објекти: По опремљености пољопривредном механизацијом општина Велико Градиште је око регионалног просека. Пољопривредна газдинства располажу у просеку са 0,6 двоосовинских трактора, а просечна површина коришћеног пољопривредног земљишта обрађена сопственим двоосовинским трактором износи 8,5 ха. Средња и мала пољопривредна газдинства су опремљена половном механизацијом, која је технолошки превазиђена на газдинствима земаља са развијеном пољопривредом. Пољопривредна механизација на газдинствима је застарела, у просеку старија од 10 година, односно преко 98% је застарела механизација. Пољопривредници у Великом Градишту већином користе технички мање захватне машине, са релативно већом потрошњом горива и губицима при руковању (већим растуром при жетви), што додатно утиче на раст производних трошкова. Према резултатима пописа пољопривреде из 2012. године на територији општине Велико Градиште, има 4.826 једноосовинских и двоосовинских трактора, 311 комбајна, и 16.936 прикључних машина. Опремљеност објеката за смештај стоке је врло неједначен и зависи од степена специјализације и величине стада. Мали број пољопривредних газдинстава су током последње деценије имала значајне инвестиције у унапређење стандарда, изградњу и проширење постојећих капацитета. Ови објекти су технички добро опремљени и испуњавају захтеве предвиђене стандардима о добробити животиња. И поред тога, управљање стајњаком и његово складиштење остаје један од кључних проблема са којим се суочава већина великих, али и део малих произвођача. Опремљеност пољопривредних газдинстава објектима за складиштење репроматеријала и финализацију пољопривредних производа је ниска. Углавном се користе постојеће „економске зграде“ и помоћни објекти на газдинству. Према резултатима пописа пољопривреде из 2012. године на територији општине Велико Градиште има 18 хладњача, 1 сушара, 4 стакленика и 416 пластеника.

Радна снага: Број пољопривредних газдинстава на територији општине Велико Градиште, према резултатима Пописа пољопривреде из 2012. године је 2.654 газдинстава. Највећи број пољопривредних газдинстава, 65 %, има једног до два члана газдинства или стално запосленог који обављају пољопривредну делатност. Газдинства са три до четири члана који обављају пољопривредну делатносу у укупном броју учествују са 29 %. Укупан број чланова газдинства и стално запослених на газдинству на територији општине Велико Градиште износи 6.338, при чему се највећи део од 99 % односи на породична пољопривредна газдинства. Пољопривредне активности на породичном газдинству обављају искључиво чланови породице и рођаци док стално запослених у оквиру ове категорије газдинства готово

и да нема. У структури чланова газдинстава који су ангажовани у сектору пољопривреде на територији општине преовлађују жене са 60,4 %. Удео појединих категорија ангажоване радне снаге на газдинствима са територије општине у укупном броју годишњих радних јединица у пољопривреди износи: 42 % од стране носилаца газдинстава, 52 % од стране чланова породице и рођака носиоца, свега 2 % од стране стално запослених на газдинствима и 4,3 % сезонске радне снаге и лица ангажованих на уговор. На основу података Пописа пољопривреде из 2012. године може се видети да је учешће ангажоване радне снаге стално запослених и сезонских радника знатно испод просека Републике. Највећи број носилаца породичних газдинстава уједно су управници - менаџери на газдинствима. Што се тиче нивоа њихове обучености из области пољопривредне производње 83,3 % имају само пољопривредно искуство стечено праксом, док само 3 % имају стечено средње и високо стручно образовање из области пољопривреде. Једно од најделикатнијих питања будућег развоја сектора пољопривреде је изразито неповољна старосна и образовна структура пољопривредне радне снаге. Овај проблем значајан је како са аспекта социјалне структуре руралних средина, тако и у погледу капацитета људских потенцијала за усвајање нових технологија, промену производне структуре и многе друге.

Структура пољопривредних газдинстава: Према резултатима Пописа пољопривреде из 2012. године на територији општине Велико Градиште евидентирана са 2.654 пољопривредна газдинстава. На основу резултата Пописа пољопривреде из 2012. године структура пољопривредних газдинстава (ПГ) према величини коришћеног пољопривредног земљишта се креће : укупно 2.654 ПГ на 17.691 ха; до 1 ха 337 ПГ на – 190 ха ; од 1 до 2 ха- 342 ПГ на 511 ха; од 2-5 ха- 797 ПГ на 2729 ха ; од 5-10ха-732 ПГ на 5101 ха; од 10 до 20ха – 253 ПГ на 3383 ха; преко 20 ха - 61 ПГ на 1486 ха без земљишта 67 ПГ. Просечно коришћено пољопривредно земљиште је 6,67 ха. На основу резултата Пописа пољопривреде из 2012. године структура пољопривредних газдинстава (ПГ) према броју условних грла стоке (УГ) је следећа: Укупан број условних грла је 12.240 омање од 4 условна грла – 1.998 ПГ; оод 5 до 9 УГ – 461 ПГ; о од 10-14 УГ – 112 ПГ; о од 15-19 УГ-36 ПГ; о од 20 - 49 УГ -36 ПГ; о преко 50 УГ - 8 ПГ; о преко 100 УГ - 2 ПГ; о преко 500 УГ - 1 ПГ.

Производња пољопривредних производа: Ресурси на којима се заснива пољопривреда у одређеном подручју имају важну, али не и пресудну улогу на конкурентност. Општина Велико Градиште сврстава се у пољопривредну општину због великог удела становништва које се бави пољопривредном производњом. У укупној површини општине велики део је плодно земљиште које се због редуковане примене пестицида и неорганоског ђубрива још увек сматра не загађеним и погодним за производњу органске хране. Од пољопривредних култура највише су заступљене житарице чији су приноси на задовољавајућем нивоу али се уз пуну примену агротехничких мера могу постићи и бољи резултати. Озбиљна препрека постизању бољих резултата у пољопривредној производњи је непотпуна примена агротехничких мера,

неквалитетан семенски материјал, дотрајала и неадекватна механизација, као и велики неповољан утицај абиотичких фактора (утицаји неживе природе на производњу [климатски услови – светлост, температура, влажност, струјање ваздуха, сунчево зрачење, ... / земљиште – хемијске и физичке особине земљишта / орографски – рељеф (нагиб терена, окренутост странама света, разуђеност обале ...). Без обзира на постигнуте резултате пољопривредна производња је ипак неекономична, поготово на малим пољопривредним газдинствима, а разлог су високи трошкови производње, коришћење превазиђених технологија, уситњени поседи, лоша едукација пољопривредних произвођача. Сточарство је водећа грана у структури вредности пољопривредне производње; Најважније гране сточарства у општини Велико Градиште су говедарство, свињарство, живинарство и пчеларство док овчарство и козарство имају мањи значај. У општини Велико Градиште има 3.156 говеда (1.386 крава), 29.849 свиња (4.318 крмача), 10.401 оваца (7.461 оваца за приплод), 1.493 коза, 145.842 живине и 5.278 пчелињих друштава. Сточарство је, према уделу у укупном броју условних грла, најзаступљеније у Региону Шумадије и Западне Србије (39,8%) и Региону Војводине (34%), а најмање у Региону Јужне и Источне Србије (20,7%); Просечна густина сточарске производње у Републици Србији износи 0,6 условних грла по хектару коришћене пољопривредне површине док је у Општини Велико Градиште то 0,22 условних грла по хектару површине. Газдинства са линијама сточарске пољопривредне производње користе 70% пољопривредног земљишта и доминантан удео осталих ресурса (радне снаге, механизације и др.). Број пољопривредних газдинстава која се баве сточарском производњом смањено је у периоду између два пописа пољопривреде, више него што је то случај са бројем газдинстава која се баве биљном производњом. Укупан број условних грла је смањен, укупан број говеда се смањује у Региону Јужне и Источне Србије задњих 5 година, исти тренд је и у Републици Србији док за општину Велико Градиште не постоје поуздани подаци, али се претпоставља да је тренд опадања укупног броја говеда исти као и у региону. Укупан број свиња има тренд опадања како у РС, тако и у региону. Укупан број оваца варира, међутим последње две године показује благи пораст. Док је укупан број коза у РС у стагнацији у Региону јужне и источне Србије тај број опада. Укупан број живине у региону је у порасту док је у РС тренд опадања након пар година раста. Укупан број кошница пчела је у наглом порасту у општини Велико Градиште. Сточарство у Републици Србији је засновано на газдинствима мале и средње економске величине, која у свом власништву имају 2/3 условних грла стоке, као што је и у општини Велико Градиште. Најзаступљенија раса говеда у општини Велико Градиште је сименталска, много мање је заступљена холштајн-фризијска, а средњу заступљеност имају мелези и грла под контролом плодности. Пољопривредници, носиоци пољопривредног газдинства кључни су ресурс пољопривредне производње. У структури носилаца газдинстава са сточарском производњом, њих 2/3 је своје знање стекло кроз праксу и има завршену највише основну школу. Свега 1/3 газдинстава има наследника, а старосна структура је нарочито неповољна у региону Србија – исток. Органска производња је заступљена на занемарљивим површинама.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: На територији општине Велико Градиште постоје и активно функционишу 6 земљорадничких задруга, и то:

Земљорадничка задруга „Пољопривредник“, Велико Градиште, • Земљорадничка задруга „Агро-Пољопривредник“, Велико Градиште, • Земљорадничка задруга „Развитак“

Мајиловац, • Земљорадничка задруга „Стиг“ Курјаче, • Земљорадничка задруга „Диван“, Макце и • Општа земљорадничка задруга „Заједница“, Средњево. Добро развијен и организован задружни сектор доприноси уравнотеженом регионалном развоју и одрживом развоју. У Великом Градишту функционише довољан број задруга у областима ратарства. Заједнички наступ при уговарању производње и продаји, набавка репроматеријала, или преговори са државним институцијама ради регулисања својих права или заједничких интереса изискује већу промоцију предности у удруживање у земљорадничке задруге. Од удружења активна су четири у области пољопривреде, и то: • Удружење пољопривредника „Велико Градиште“, Велико Градиште, • Удружење привредних рибара Доњег Подунавља, секција Велико Градиште, • Удружење цвећара *Кусиће* из Кусића и • Друштво пчелара општине Велико Градиште и Голубац, Велико Градиште. Удружење Цвећара општине Велико Градиште, после периода неактивности, отпочело је са поновним активностима и припремама за организовање манифеастације „Дани цвећа“ у насељу Кусуиће, а Удружење привредних рибара Доњег Подунавља, секција Велико Градиште незаобилазни је учесник у туристичкој манифестацији „Аласке вечери“ у Великом Градишту. У складу са постојећим производним ресурсима у пољопривредној производњи формирана су специјализована пољопривредна удружења, која активно учествују у креирању и реализацији сопствених улагања, као што су Удружење пољопривредника „Велико Градиште“ и Друштво пчелара општине Велико Градиште и Голубац. Удружења имају своје стратешке и акционе планове, израђене у сарадњи са локалном самоуправом и у складу са наведеним плановима реализују активности и инвестиције на пољопривредним газдинствима и у оквиру удружења. Активности удружења пољопривредника која се подржавају од стране локалне самоуправе су учешће на манифестацијама ради промоције производа и партнерство у реализацији пројеката из области пољопривреде и руралног развоја.

Трансфер знања и информација: Корисници често информације прихватају са резервом и ретко се усуђују да инвестирају сопствена средства у стицање нових знања и вештина. Несигурности корисника доприноси и то што трансфер знања који се врши у сврхе промоције нових производа и технологија, путем медија и на друге начине, може бити необјективан и усмерен преваходно на профит преносиоца. Нове технологије брже и ефикасније се прихватају од стране већих пољопривредних газдинстава. Генерално посматрано, између различитих делова аграрног сектора нема битних разлика у позицијама за стицање знања, изузев што сложенији видови производње захтевају већи обим информација о модерним технологијама. Локална самоуправа у сарадњи са Пољопривредном стручном службом из Пожареваца, Задружним савезом Пожаревац, Развојном регионалном агенцијом Браничево и другим релевантним чиниоцима руралног развоја и пољопривреде, у највећој мери доприноси информисаности и трансферу стручних знања крајњим корисницима. Информисаност се спроводи путем јавног информисања и путем организованих скупова са мештанима. Обуке пољопривредника и сеоског становништва раде се путем организованих једнодневних и вишедневних семинара и радионица и свакодневним радом на терену на газдинствима. Потребно је побољшати ниво ефикасности и функционалности система преноса знања и информација у пољопривреди иако је у ери интернета већина података доступна, ипак је размена искустава и „жива реч“ незаменљива, тако да пољопривредницима треба омогућити што више саветовања, посете сајмовима и фармерима у ЕУ и суседним земљама, где ће се на

лицу места упознати са новим технологијама и достигнућима у пољопривреди. У наредном периоду посебно треба посветити пажњу упознавању пољопривредних произвођача са оним што се у пољопривреди дешава у Европској унији, али такође и помагати пољопривредним произвођачима да што квалитетније и на што лакши начин приступају фондовима који финансирају развој конкурентности самих газдинстава.

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА
И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Регреси	100.1	1.200.000,00	2.000,00	80	0,00	0,00
	УКУПНО		1.200.000,00				

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Успостављање и јачање удружења у области пољопривреде	102	500.000,00	100	300.000,00	0,00
2	Одрживо коришћење пољопривредног земљишта	201.1	500.000,00	100	0,00	0,00
	УКУПНО		1.000.000,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Подстицаји за спровођење одгајивачких програма, ради остваривања одгајивачких циљева у сточарству	401	480.000,00	480.000,00	100	0,00	0,00
2	Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју	402	700.000,00	700.000,00	100	0,00	0,00
	УКУПНО		1.180.000,00				

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Рефундирање трошкова закупа тезги на градској пијаци за продају сертификованих органских производа	601	120.000,00	36.000,00	0	0,00	0,00
	УКУПНО		120.000,00				

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	3.500.000,00
Планирана средства за директна плаћања	1.200.000,00
Планирана средства за кредитну подршку	0,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	1.000.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	1.180.000,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	120.000,00
Пренете обавезе	0,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Програмом мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за територију општине Велико Градиште утврђује се структура мера, односно намена и начин коришћења средстава за 2019. годину, у укупном износу од 3.500.000,00 динара, која су Одлуком о буџету општине Велико Градиште за 2019. годину ("Службени гласник општине Велико Градиште", број 18/2018), опредељена на буџетској позицији 64. средства за Буџетски фонд за пољопривреду и рурални развој општине Велико Градиште. Потенцијални корисници мера подршке су регистрована пољопривредна газдинства са територије општине Велико Градиште са активним статусом у складу са Правилником о упису у регистар пољопривредних газдинстава и обнови регистрације, затим удружења и асоцијације пољопривредних произвођача и удружења грађана која су основана ради обављања промотивних и непољопривредних делатности за развој села и заштиту животне средине, предузетници и правна лица за пружање саветодавних и других услуга. Реализација Програма, односно дефинисане мере допринеће:

- модернизацији производње и јачању производне конкурентности: о повећање продуктивности газдинства, о смањење производних трошкова;
- достизању националних и стандарда ЕУ на пољу: о заштите животне средине, о јавног здравља, о здравља животиња и биљака, о добробити животиња, о заштите на раду;
- повећању квалитета производа, хигијене и безбедности хране;
- побољшању конкурентности породичних пољопривредних газдинстава;
- увођењу нових технологија и иновација, и отварање нових тржишних могућности;
- побољшању квалитета производа уз испуњавање националних и ЕУ стандарда у области безбедности хране и заштите животне средине;
- очувању производње традиционалних производа;
- повезивању сектора пољопривреде и сектора туризма;
- унапређењу непољопривредних делатности на сеоском подручју;
- добијању производа веће додате вредности у циљу повећања приходка и побољшању одрживих услова за живот сеоског становништва.

Пољопривредна политика и политика руралног развоја Републике Србије обухвата низ мера и активности које предузимају надлежни органи у циљу обезбеђивања квалитетне и здравствено исправне хране, јачања конкурентности пољопривредних производа на тржишту, подизања нивоа животног стандарда

пољопривредника, пружања подршке руралном развоју и заштити животне средине од негативних утицаја пољопривредне производње.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: По усвајању Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за територију општине Велико Градиште за 2019. годину од стране Општинског већа, исти се објављује на званичном сајту општине Велико Градиште www.velikogradiste.org.rs. Информисање потенцијалних корисника о мерама Програма, врши се такође, путем организовања и одржавања трибина и предавања за локално сеоско становништво, путем локалних медија, друштвених мрежа, дистрибуцијом штампаних обавештења преко Пољопривредно саветодавне стручне службе (ПССС) и сеоских месних канцеларија (флајери, обавештења и др.). Сви ветеринарским станицама које врше осемењавање говеда на територији општине Велико градиште шаље се допис којим се од њих тражи да обавесте све своје кориснике да имају право повраћаја дела трошкова за извршено осемењавање својих грла. Јавне позиве за поједине мере подршке, који расписује Председник општине, дистрибуирају се свим Месним заједницама, а о истима се врши обавештавање путем општинског сајта и посебног канала кабловске телевизије. Информисање потенцијалних корисника врши се и непосредним контактом у просторијама општинске управе и канцеларији за младе.

Мониторинг и евалуација: Општинска управа општине Велико Градиште у оквиру унутрашње организације има саветника за послове пољопривреде, док су послови пољопривреде Одлуком о локалној самоуправи додељени Одељењу за Привреду и економски развој и дијаспору који обавља послове на изради предлога Програма и реализацији мера након усвајања истог. Током периода реализације Програма, мониторинг и евалуацију врше све унутрашње јединице у оквиру управе, свака из своје области деловања. Такође, у процесу мониторинга и евалуације учествују и други органи и стручна тела Општине Велико Градиште:

- Општинско веће – усвајање годишњег извештаја,
- Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за пољопривреду и рурални развој Општине Велико Градиште – врши контролу и процену успешности спроведених мера и одлучују о захтевима по појединим мерама,
- Одељење за финансије – врши контролу документације и законску исправност поднетих захтева, у оквиру своје надлежности,
- Комисије и друга радна тела која се формирају у периоду реализације самог Програма, а које углавном имају задатак процене потенцијалних корисника мера и контроле наменског коришћења одобрених средстава.

На основу систематизованих података радних тела и комисија и крајњих корисника, надлежни орган општинске управе прати годишњу реализацију, остварене резултате и ефекте спроведених мера Програма и даје предлог о даљем спровођењу истих или увођењу нових мера подршке.

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: 100.1 Регреси

2.1.1. Образложење: У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју (“Службени гласник РС“ бр. 10/13, 142/14, 103/15 и 101/2016), јединице локалне самоуправе могу да утврђују мере које се односе на директна плаћања за регресе за репродуктивни материјал и то за вештачко осемењавање. Ова мера је у складу са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014.– 2024. Општина Велико Градиште је по подацима Републичког завода за статистику за 2014. годину сврстана у Регион јужне и источне Србије. По подацима тај регион је на претпоследњем месту по укупном броју говеда за 2014. годину а постоји тренд опадања у односу на 2011. годину. Од укупног броја говеда у РС за 2014. годину само 19%, односно 181.000 грла припада региону јужне и источне Србија, при чему је само регион Београда са лошијим процентом учешћа у укупном броју говеда у РС. Знатан утицај на пољопривреднике и њихове ставове и очекивања могу имати институције и субјекти из окружења те тако Општина Велико Градиште жели да помогне власницима РПГ-а тако што ће да подстакне побољшање расног састава у говедарству тј, давати регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање) квалитетних приплодних крава и јуница власника РПГ на територији општине Велико Градиште. Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање) - сточни фонд општине Велико Градиште тренутно чини око 3.200 говеда. Сточарство уназад пар година се постепено опоравља, модернизује и повећава се квалитет. Сточарска производња се углавном одвија на малим фармама, односно пољопривредним газдинствима. Производне способности грла су различите. Унапређење сточарства у делу унапређења расног састава говеда на територији општине Велико Градиште врши се за регистрована пољопривредна газдинства. Регресирањем за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање) остварује се поправљање расног састава говеда на територији општине у циљу повећања производње и квалитета млека и меса код комерцијалних произвођача. И у прошлој години општина Велико Градиште је издвојила средства Програмом мера подршке пољопривредницима за ову меру што је наишло на опште одобравање код пољопривредника који се баве говедарском производњом. Побољшање расног састава у говедарској производњи ће директно утицати на побољшање квалитета и квантитета у говедарској производњи што ће у кратком временском периоду имати утицаја на економски статус пољопривредних газдинстава који се баве овим видом пољопривредне производње, а дугорочно социјалном и сваком другом развоју руралне средине у односу на урбану средину. Очекује се побољшање у старосној структури пољопривредних газдинстава, која није повољна, нарочито у нашем региону где је изражен тренд миграције великог дела руралног становништва на привремени рад у иностранство.

2.1.2. Циљеви мере: Реализација ове мере позитивно утиче на економски и социјалнијални развој руралне средине: • подизање конкурентности производње и стварање тржишно одрживог произвођача; • обезбеђивање услова за уравнотежен развој говедарства; • боље коришћење расположивих ресурса; • јачање вертикалне интеграције у производњи млека и меса; • подизање стандарда живота у руралној средини и пољопривредних произвођача кроз

повећање и стабилност дохотка пољопривредних газдинстава.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Ова мера је у складу са Национални Програм за рурални развој и пољопривреду. Провера двоструког финасирања врши се тако што подносилац захтева за финасирање уз захтев потписује изјаву под пуном материјалном и кривичном одговорношћу да не постоји његов захтев у другим јавним фондовима за финасирање ове мере. Такође, приликом подношења захтева другом јавном фонду, за евентуално финасирање ове мере, корисник од Општинске управе прибавља потврду да не постоји поднет захтев код Аграрног буџета општине Велико Градиште за ту меру.

2.1.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су физичка лица – носиоци регистрованог пољопривредног газдинства.

2.1.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике: • Корисник мора да има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом и са пребивалиштем и производњом на територији општине Велико Градиште, • Потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима; • Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним из средстава буџета општине Велико Градиште.

2.1.7. Специфични критеријуми: За реализацију ове мере не постоје специфични критеријуми и корисник је у обавези да испуни само опште критеријуме.

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.1.1	Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

2.1.9. Критеријуми селекције:

2.1.10. Интензитет помоћи: Износ регреса за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање говеда) је 2.000,00 динара по приплодном грлу у периоду од 16.12.2018. до 30.11.2019. године.

2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број подржаних газдинстава за регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)
2	Укупан број регресираних вештачких осемењавања приплодних говеда

2.1.12. Административна процедура: Реализација регресирања за репродуктивни материјал спроводи се на следећи начин: објављивање јавног позива за подношење захтев за регрес на основу утврђених критеријума, који расписује Председник општине; подношење захтева за регрес уз који се прилаже: потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима; картон за вештачко осемењавање (признаница) извршеном плаћању за вештачко осемењавање у периоду од 1. јануара до 31. децембра текуће године; извод из регистра пољопривредних газдинстава о сточном фонду (говеда), који издаје Управа за трезор; фотокопија пасоша за осемењено грло; фотокопија личне карте и фотокопија картице текућег рачуна за уплату регреса. доношење одлуке о исплати регреса за репродуктивни материјал – вештачко осемењавање. Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за пољопривреду и рурални развој општине Велико Градиште утврђује да ли су испуњени прописани услови за остваривање права на коришћење регреса и доноси одлуку о исплати средстава. Средства се одобравају корисницима који испуњавају услове, редом на основу поднетих комплетних захтева до утрошка расположивих средстава. Захтеви за регрес за вештачко осемењавање говеда, пољопривредна газдинства подnose током целе године, а комисија одржава седнице сходно пристиглим захтевима. Захтеви пристигли до 30. новембра

2019. године биће обрађени и предати Одељењу за финансије ради исплате. После наведеног рока, или након утрошка предвиђених средстава, захтеви ће бити обрађени током наредне године. Пријаве се предају у услужни центар Општинске управе општине Велико Градиште или поштом на адресу: Општина Велико Градиште, Житни трг 1, Велико Градиште 12220. Благовременом доставом сматра се препоручена пошиљка предата пошти најкасније до истека последњег дана утврђеног рока за предају конкурсне документације (печат поште), без обзира на датум приспећа.

2.2. Назив и шифра мере: 102 Успостављање и јачање удружења у области пољопривреде

2.2.1. Образложење: У циљу побољшања рада и проширења активности Удружења пољопривредника на територији општине Велико Градиште током 2019. године, Општина Велико Градиште, кроз Програм пољопривреде и руралног развоја, планира да помогне одређене активности ових удружења. Ово тим пре што одрживи развој пољопривреде и руралних подручја захтева што ефикасније и функционалније организовање пољопривредних произвођача. Кроз активности удружења пољопривредних произвођача створиће се услови за прилагођавање условима тржишта производа и произвођача чланова удружења.

2.2.2. Циљеви мере: Унапређење рада постојећих или формирање нових организација (удружења) произвођача и прерађивача. Специфични циљеви: Побољшање конкурентности чланова организационих група и увођење нових профитабилних производњи на газдинствима фармера чланова организационих група; Јачање капацитета за апсорпцију предприступних фондова; Промовисање активности удружења на разним манифестацијама у земљи и иностранству; Унапређење система иновирања на газдинствима удружених фармера.

2.2.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Ова мера је у складу са Национални Програм за рурални развој и пољопривреду. Провера двоструког финасирања врши се тако што подносилац захтева за финасирање уз захтев потписује изјаву под пуном материјалном и кривичном одговорношћу да не постоји његов захтев у другим јавним фондовима за финансирање ове мере. Такође, приликом подношења захтева другом јавном фонду, за финасирање ове мере, корисник од Општинске управе прибавља потврду да не постоји поднет захтев код Аграрног буџета општине Велико Градиште за ту меру.

2.2.4. Крајњи корисници: Удружења из области пољопривредне производње и друге асоцијације пољопривредних произвођача.

2.2.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план

или пројекат о економској одрживости улагања.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике: Да се пројекат не финансира или је поднет на конкурсе у другим јавним фондовима; Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним од стране локалне самоуправе; Корисник мора да је уписан у одговарајући регистар.

2.2.7. Специфични критеријуми: Не постоје специфични критеријуми.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

2.2.9. Критеријуми селекције:

2.2.10. Интензитет помоћи: Износ подстицаја по кориснику је до 100% од укупног износа предвиђених средстава, а максимално 300.000,00 динара по једном захтеву.

2.2.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број подржаних пројеката
2	Број новоформианих удружења
3	Број чланова удружења

2.2.12. Административна процедура: После објављивања јавног позива за подношење захтева за унапређење рада постојећих и успостављање нових организација пољопривредних произвођача и прерађивача, који расписује Председник општине, достављени захтеви ће бити административно проверени од стране Одељења за привредни и економски развој и дијаспору Општинске управе општине Велико Градиште у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости инвестиције. Унапређење рада постојећих и успостављање нових организација пољопривредних произвођача и прерађивача одобрава Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за пољопривреду и рурални развој општине Велико Градиште, на основу поднетих захтева. Комисија ће одлуке о опредељивању средстава доносити у складу са утврђеним критеријумима. Комисија врши проверу навода из захтева и може да захтева достављање додатне документације. Средства се одобравају удружењима која испуњавају услове, редом на основу поднетих комплетних захтева, до утрошка расположивих средстава, а крајњи рок за подношење захтева је 30.11.2019. године. Пријаве се предају у услужни центар Општинске управе општине Велико Градиште или поштом на адресу: Општина Велико Градиште, Житни трг 1, Велико Градиште 12220. Благовременом доставом сматра се препоручена пошиљка предата пошти најкасније до истека последњег дана утврђеног рока за предају конкурсне документације (печат поште), без

обзира на датум приспећа.

2.3. Назив и шифра мере: 201.1 Одрживо коришћење пољопривредног земљишта

2.3.1. Образложење: Завршетком изградње постројења за производњу пијаће воде “Острово 7000*3“, у значајној мери унапређен је квалитет и квантитет пијаће воде, али изградња овог постројења намеће и одређена ограничења у коришћењу одређених пољопривредних површина, у зони санитарне заштите водоизворишта “Острово 7000*3“, која за директну последицу имају смањење приноса на овим површинама, а самим тим и добити у оквиру пољопривредне производње која се на њима реализује, јер је на истим забрањена употреба минералних ђубрива, хербицида и пестицида и других средстава која могу негативно да утичу на квалитет подземних вода. У циљу надокнаде пољопривредним произвођачима за изгубљену добит због ограниченог коришћења пољопривредног земљишта у зони санитарне заштите водоизворишта "Острово 7000*3", у буџету општине планирана су одређена средства као директна агроеколошка плаћања. Ова мера је у складу са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014 – 2024. године.

2.3.2. Циљеви мере: Очување квалитета подземних вода и квалитета снабдевања пијаћом водом становника општине Велико Градиште, са новог водоизворишта “Острово 7000*3“, чија је изградња обављена средствима Европске уније.

2.3.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Ова мера је у складу са Национални Програм за рурални развој и пољопривреду. Провера двоструког финасирања врши се тако што подносилац захтева за финасирање уз захтев потписује изјаву под пуном материјалном и кривичном одговорношћу да не постоји његов захтев у другим јавним фондовима за финасирање ове мере. Такође, приликом подношења захтева другом јавном фонду, за финасирање ове мере, корисник од Општинске управе прибавља потврду да не постоји поднет захтев код Аграрног буџета општине Велико Градиште за ту меру.

2.3.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници средстава ове мере су регистрована пољопривредна домаћинства са територије Општине Велико Градиште, који имају пољопривредне парцеле у зони уже и шире санитарне заштите водоизворишта.

2.3.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике: о Корисник мора да има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом и са пребивалиштем и производњом на територији општине Велико Градиште; о Корисник мора да потпише изјаву да није поднео захтев за исто улагање у другим јавним фондовима; о Корисник мора да има пољопривредну парцелу у зони санитарне заштите водоизворишта “Острово 7000*3“.

2.3.7. Специфични критеријуми: Специфични критеријуми за кориснике по овој мери је тај што корисник мора да докаже да је приступио ограниченом коришћењу пољопривредног земљишта, на један од следећих начина: • Пријавио своју парцелу за сертификацију за органску производњу, • Засејао исту неком од травних мешавина, уз изјаву да исту неће третирати хемиским препаратима и ђубрити минералним ђубривима, • Засејао исту неком од сорти луцерке, уз изјаву да исту неће третирати хемиским препаратима и ђубрити минералним ђубривима, • Засадио исту садницама ораха.

2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
201.1.1	Одрживо управљање земљиштем

2.3.9. Критеријуми селекције:

2.3.10. Интензитет помоћи: Општина Велико Градиште финансира надокнаду произвођачима за изгубљену добит због ограниченог коришћења пољопривредног земљишта у зони санитарне заштите водоизворишта "Острово 7000*3", до 100% трошкова, максимално до 30.000,00 динара по хектару, а до утрошка по програму планираних укупних средстава за ову меру. Подстицаји за одрживо коришћење пољопривредног земљишта додељују се као наменска и бесповратна средства.

2.3.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број поднетих захтева, број парцела и површина истих
2	Износ средстава која се потражују и износ одобрених средстава

2.3.12. Административна процедура: После објављивања јавног позива за подношење захтева за Одрживо управљање земљиштем, који расписује Председник општине, достављени захтеви ће бити административно проверени од стране Одељења за привредни и економски развој и дијаспору Општинске управе општине Велико Градиште у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости инвестиције. Средства за меру - Одрживо коришћење пољопривредног земљишта - надокнада произвођачима за изгубљену добит због ограниченог коришћења пољопривредног земљишта у зони санитарне заштите водоизворишта "Острово 7000*3" – одобрава Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за пољопривреду и рурални развој општине Велико Градиште. Комисија ће одлуке о одобрењу средстава доносити у складу са општим и специфичним критеријумима, уз претходни обилазак свих парцела за које су поднети захтеви и сачињавањем записника са свом потребном документацијом. Комисија врши проверу навода из захтева и може да захтева достављање додатне документације. Средства се одобравају корисницима који испуњавају услове, редом на основу поднетих комплетних захтева, до утрошка расположивих средстава, а

крајњи рок за подношење захтева је 30.11.2019. године. Сви корисници ових средстава за које Комисија утврди да нису адекватно искористили добијена средства из буџета општине Велико Градиште, биће у обавези да добијена средства врате буџету општине Велико Градиште са обрачунатом законском затезном каматом и биће им ускраћено право конкурисања за субвенције општине Велико Градиште у наредних 5. година. Пријаве се предају у услужни центар Општинске управе општине Велико Градиште или поштом на адресу: Општина Велико Градиште, Житни трг 1, Велико Градиште 12220. Благовременом доставом сматра се препоручена поштом а предата пошти најкасније до истека последњег дана утврђеног рока за предају конкурсне документације (печат поште), без обзира на датум приспећа.

2.4. Назив и шифра мере: 401 Подстицаји за спровођење одгајивачких програма, ради остваривања одгајивачких циљева у сточарству

2.4.1. Образложење: Од тренутка када је престала обавеза откупљивача млека да воде матичну евиденцију говеда на територији где су вршили откуп млека, матична евиденција је из године у годину стагнирала, до те мере да је само један мањи број грла обухваћен овом евиденцијом. Сада велики број одгајивача стоке на нашој територији још увек има грла непознатог порекла (без педигреа) а процес увођења ових грла у матичну евиденцију траје од 1 до 3 године зависно од врсте стоке. Имајући у виду да се сточарство уназад пар година постепено опоравља, модернизује, а и повећава се квалитет, без обзира што се сточарска производња и даље углавном одвија на малим фармама, односно пољопривредним газдинствима. Производне способности грла су различите и углавном познате самим произвођачима, али њихов потенцијал и порекло нису евидентирани на прописан начин. Општина Велико Градиште уназад неколико година помаже својим произвођачима млека који имају регистрована пољопривредна газдинства, кроз меру давања регреса за репродуктивни материјал – вештачко осемењавање, што чини и у овом Програму. Мера регреса за вештачко осемењавање сама по себи не доприноси много ако се иста не упари и са мерама везаним за матичну евиденцију квалитетних приплодних грла, како би се створили услови за унапређење одгајивачког програма на територији општине Велико Градиште, а самим тим подстиче проширење сточног фонда, унапређење расног састава стоке и повећање економске добити регистрованих газдинстава. Како би стимулисала већи број пољопривредних произвођача да се укључи у систем вођење матичне евиденције Општина Велико Градиште жели да помогне пољопривредним произвођачима власницима РПГ-а тако што ће да суфинансира део трошкова насталих у поступку увођења грла у матичну евиденцију, које произвођачи плаћају Селекцијским службе односно Основним одгајивачким организацијама које су регистровани за вођење селекције и матичне евиденције по решењу надлежног Министарства. Ова мера је у складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014 – 2024. године, у делу III. 3.3. Мере и активности за реализацију стратешких циљева - Смернице за подршку посебним подстицајима: Пројекција буџета предвиђа раст средстава за подршку посебним подстицајима у пољопривреди, посебно у погледу подстицаја за трансфер знања и технолошки напредак. Овим средствима финансираће се: 4) програми селекције.

2.4.2. Циљеви мере: Општи циљ ове мере је унапређење сточарства на територији општине Велико Градиште. Специфичан циљеви • Унапређење матичне евиденције у сточарству на

територији општине Велико Градиште, • Побољшање расног састава стоке, • Повећање прихода домаћинства са територије општине Велико Градиште у виду субвенција за квалитетна приплодна грла, • Подизање стандарда живота у руралној средини и пољопривредних произвођача кроз повећање и стабилност дохотка пољопривредних газдинстава.

2.4.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Ова мера је у складу са Национални Програм за рурални развој и пољопривреду. Провера двоструког финасирања врши се тако што подносилац захтева за финасирање уз захтев потписује изјаву под пуном материјалном и кривичном одговорношћу да не постоји његов захтев у другим јавним фондовима за финансирање ове мере.

2.4.4. Крајњи корисници: Правна лица или предузетници који су регистровани за вођење селекције и матичне евиденције по решењу надлежног Министарства и обављају своју делатност.

2.4.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.4.6. Општи критеријуми за кориснике: • Правно лице, или предузетник уписан у Регистар одгајивачких организација и организација са посебним овлашћењем код надлежног Министарства; • За инвестицију за коју подноси захтев, не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације), односно да иста инвестиција није предмет - другог поступка за коришћење подстицаја; • Нема евидентираних доспелих неизмирених дуговања према јединици локалне самоуправе, по основу раније остварених подстицаја, субвенција; • Уколико је корисник правно лице или предузетник, мора бити у активном статусу и уписан у регистар привредних субјеката; • Корисник мора да је измирио доспеле јавне дажбине према јединици локалне самоуправе.

2.4.7. Специфични критеријуми: Нема специфичних критеријума.

2.4.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

2.4.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Најповољније финансијске услове за обављање послова селекције говеда, свиња, оваца и коза	да	50
2	Најприхватљивији Одгајивачки програм рада	да	50

2.4.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи је 100% од прихватљивих трошкова.

2.4.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Расе домаћих животиња обухваћен мерама селекције - матичне евиденције
2	Број грла домаћих животиња, по врстама, обухваћен мерама селекције - матичне евиденције

2.4.12. Административна процедура: Ова мера ће бити спроведена од стране општине Велико Градиште, на основу јавног позива, који расписује председник општине, а достављени захтеви ће бити административно проверени од стране Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за пољопривреду и рурални развој општине Велико Градиште, у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости инвестиције. Обављање ових послова биће поверено Селекцијској службе односно Основним одгајивачким организацијама које су регистровани за вођење селекције и матичне евиденције, која достави најповољније услове за обављање послова селекције говеда, свиња, оваца и коза, а на основу решења које доноси председник општине. Одмах по усвајању Програма, информације ће бити објављене на оглним таблама у насељима општине Велико Градиште, као и на интернет страници општине Велико Градиште, као и путем канала кабловске телевизије. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће финансирани све до висине опредељених средстава за ову меру. Исплата средстава врши се на основу Решења председника општине и закљученог Уговора, а на предлог Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за пољопривреду и рурални развој општине Велико Градиште. Пријаве - понуде се предају у услужни центар Општинске управе општине Велико Градиште или поштом на адресу: Општина Велико Градиште, Житни трг 1, Велико Градиште 12220. Благовременом доставом сматра се препоручена пошиљка предата пошти најкасније до истека последњег дана утврђеног рока за предају конкурсне документације (печат поште), без обзира на датум приспећа.

2.5. Назив и шифра мере: 402 Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју

2.5.1. Образложење: Одрживи развој пољопривреде и руралних подручја захтева да буде заснован на праћењу нових технологија, стручном усавршавању и константном трансферу знања и информација. Пољопривредни произвођачи и сеоско становништво све теже успевају да самостално, без икакве стручне помоћи примењују иновације у производњи, пласману, развоју непољопривредних делатности, маркетингу и другим активностима везаним за развој руралних средина. На недостатак знања и додатних вештина код сеоског становништва упућују и подаци да само 2% носиоца газдинстава имају стечено средње и високо стручно образовање из области пољопривреде, а највећи део носиоца газдинстава имају знање стечено праксом. Ова мера је у складу са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014.– 2024. Облици стицања нових знања – стручно оспособљавање и активности стицања вештина и показне активности биће усмерене на пољопривредне произвођаче, сеоско

становништво и на стручњаке локалног агросектора, из свих пољопривредних и непољопривредних области, а посебно акценат ће се ставити на интегралну органску биљну производњу, који ће резултате стручног усавршавања користити за даљи рурални развој на подручју општине Велико Градиште. Подршка информативним активностима обухватиће подршку промоције развојних потенцијала и потреба села, очувања традиције, подршку активностима везаним за подизање нивоа пласмана производа и услуга и активностима везаним за развој села у образовном, здравственом, културном, спортском, социолошком и осталим аспектима, који ће утицати на побољшање квалитета живота сеоског становништва. Од информативних активности Општина Велико Градиште планира да пољопривредне произвођаче са своје територије одведе на једна пољопривредни сајм у иностранству и на пољопривредни сајм у Новом Саду.

2.5.2. Циљеви мере: Циљеви мере развој пољопривреде и руралних подручја заснован на знању; функционално повезивање свих актера локалног агросектора; повећање доступности и квалитета знања, унапређење социјалне и економске инклузије малих и средњих газдинстава и микропредузећа у руралним срединама; одрживи развој, заштита ресурса, побољшање биодиверзитета и смањење миграције становништва; Специфични циљеви повећање нивоа стручног знања и вештина сеоског становништва; примена нових технологија и иновација, а посебно обука произвођача за органску пољопривредну производњу; техничко и кадровско унапређење институција укључених у систем креирања и трансфера знања; проширење понуде образовних и тренинг програма свих нивоа и типова образовања. Јачање капацитета за прихватање знања кроз развијање свести и мотивисаности за образовањем.

2.5.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Ова мера је у складу са Национални Програм за рурални развој и пољопривреду.

2.5.4. Крајњи корисници: Крајњи корисник средстава ове мере је: Општина Велико Градиште.

2.5.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.5.6. Општи критеријуми за кориснике: Не постоје.

2.5.7. Специфични критеријуми: Не постоје.

2.5.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
402.1	Информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања

2.5.9. Критеријуми селекције:

2.5.10. Интензитет помоћи: Општина Велико Градиште финансира део мере која се односи на информативне активности: • посете сајмовима, • посете изложби, • манифестације везане за пољопривреду, • студијска путовања, са 100% учешћа.

2.5.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број организованих манифестација, сајмова, изложби и студијских путовања
2	Број едукованих пољопривредника који су посетили сајамске манифестације са територије општине Велико Градиште

2.5.12. Административна процедура: Средства за меру - Информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања - одобрава Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за ољопривреду и рурални развој општине Велико Градиште, а на основу исказане заинтересованости пољопривредних произвођача, односно поднетих захтева од стране организатора манифестације. Комисија ће одлуке о опредељивању средстава доносити у складу са утврђеним критеријумима. Избор пружаоца услуге вршиће у складу са Законом о јавним набавкама.

2.6. Назив и шифра мере: 601 Рефинансирање трошкова закупа тезги на градској пијаци за продају сертификованих органских производа

2.6.1. Образложење: Развој органске пољопривреде доприноси очувању природних ресурса, посебно воде и земљишта, директно утиче на развој низа допунских делатности у руралним подручјима, а највише доприноси развоју руралног туризма. Низак ниво знања, мале парцеле, неадекватна механизација, недостатак средстава за семе, расад, минерална ђубрива, лоша инфраструктура, удаљеност од регионалних центара, неповољна старосна структура и низ других чињеница само су дио проблема са којима се сусрећу пољопривредници.

2.6.2. Циљеви мере: Основни циљ ове мере је подспешивање, како органске производње, тако и употребе пољопривредних производа произведених на органски начин.

2.6.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Ова мера је у складу са Национални Програм за рурални развој и пољопривреду. Провера двоструког финасирања врши се тако што подносилац захтева за финасирање уз захтев потписује изјаву под пуном материјалном и кривичном одговорношћу да не постоји његов захтев у другим јавним фондовима за финансирање ове мере. Такође, приликом подношења захтева другом јавном фонду, за финасирање ове мере, корисник од Општинске управе прибавља потврду да не постоји поднет захтев код Аграрног буџета општине Велико Градиште за ту меру.

2.6.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници средстава ове мере су регистрована пољопривредна домаћинства са територије Општине Велико Градиште, која су сертификована за органску производњу пољопривредних производа.

2.6.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.6.6. Општи критеријуми за кориснике: о Корисник мора да има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом и са пребивалиштем и производњом на територији општине Велико Градиште; о

Корисник мора да има одговарајући сертификат који доказује да се бави органском производњом пољопривредних производа; о Корисник мора да потпише изјаву да није поднео захтев за исто улагање у другим јавним фондовима.

2.6.7. Специфични критеријуми: Нема посебних специфичних критеријума.

2.6.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

2.6.9. Критеријуми селекције:

2.6.10. Интензитет помоћи: Општина Велико Градиште финансира надокнаду произвођачима за закуп тезге на градској пијаци у износу од 100% трошкова, максимално 36.000,00 динара по тезги годишње, а до утрошка по програму планираних средстава. Ови подстицаји додељују се као наменска и бесповратна средства.

2.6.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број поднетих захтева

2.6.12. Административна процедура: После објављивања јавног позива за подношење захтева за рефундирање трошкова закупа тезги на градској пијаци за продају сертификованих органских производа, који расписује Председник општине, достављени захтеви ће бити административно проверени од стране Одељења за привредни и економски развој и дијаспору Општинске управе општине Велико Градиште у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости инвестиције. Средства за меру - Рефундирање трошкова закупа тезги на градској пијаци за продају сертификованих органских производа - одобрава Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за пољопривреду и рурални развој општине Велико Градиште. Средства се одобравају корисницима који испуњавају услове, редом на основу поднетих комплетних захтева, до утрошка расположивих

средстава, а крајњи рок за подношење захтева је 30.11.2019. године. Пријаве се предају у услужни центар Општинске управе општине Велико Градиште или поштом на адресу: Општина Велико Градиште, Житни трг 1, Велико Градиште 12220. Благовременом доставом сматра се препоручена поштом предата пошти најкасније до истека последњег дана утврђеног рока за предају конкурсне документације (печат поште), без обзира на датум приспећа.

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина		рзс*
Регион	Браничевски	рзс*
Област	Јужна и источна Србија	рзс*
Град или општина	Општина Велико Градиште	рзс*
Површина	344	рзс*
Број насеља	26	рзс*
Број катастарских општина	26	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	-	
Демографски показатељи		
Број становника	17610	рзс**
Број домаћинстава	5488	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, km ²)	51	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	-14,76	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	-21,44	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	13,2	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	22,7	рзс**
Просечна старост	44,8	рзс*
Индекс старења	1,65	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	4203	рзс*
Основно образовање (%)	5441	рзс*
Средње образовање (%)	4489	рзс*
Више и високо образовање (%)	1081	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	66,92	Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	Рељеф је претежно равничарски јер преко 60% чине равнице. Више	Интерни

	брежуљкасто земљиште чини 25 %, а брдско подручје само 15 % укупне површине територије општине Велико Градиште.	
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	Чернозем, Чернозем излужени, Еутрични камбисол, Гајњача, Еутрични камбисол у оподзо-љавању, Гајњача у оподзо-љавању, хумоглеј, ритска црница, минерално барско земљиште, лесоидна пескуша, мрка пескуша, живи и слабо везани песак, алувијални нанос песковите иловаче безка-рбонатан, алувијални нанос иловачи, делувијални нанос, литосол и регосол. Не постоје валидни подаци о бонитетној класи земљишта.	Интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	Клима је умерено-континентална са дугим топлим летима и релативно високим температурама. Током јула и августа Велико Градиште је често најтоплији град у Србији.	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	694 мм (694 лит/м ²)	Интерни
Средња годишња температура (оС)	11,6	Интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	Река Дунав, река Пек, мањи водотокови (Кисиљевачка река, Чешљевобарска река, Пла-ндиште, Сираковачка река) и бујични потоци, вештачки водотокови - мрежа мелиора-ционих	Интерни

	канала “РИТ” и хидро-технички објекат “Сребрно језеро”; Подземне воде.	
Површина под шумом (ha)	4535,07	рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	13,18	рзс*
Пошумљене површине у претходној години (ha)	16,23	рзс*
Посечена дрвна маса (m3)	727	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	2654	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	1860	Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	100	
- правна лица и предузетници (%)	0	
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)	17691	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	51	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало(18) (ha, %)	Оранице и баште 15667; Воћњаци 390; Виногради 113; Ливаде и пашњаци 1459; остало 62	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19) (ha, %)	Жита 12716; Инд.биље: 1251; Поврће 270; Крмно биље 1168; Остало 151	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	6,67	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	Нема валидних података	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	Нема валидних података	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	227	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)	1632	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	333	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП(20) (ha)	1461.65	Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	1144.68	Интерни
- физичка лица (%)	67.46 : 32.54	Интерни
- правна лица (%)	Говеда 3156; свиње 29849; Овце и козе 11894; Живина	Интерни

	145842; кошнице пчела 5278	
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	Трактори 4826; Комбајни 311; прикључне машине 16934	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	11273	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	Хладњаче 18; Сушаре 1; Стакленици 4; Пластеници 416	рзс***
Хладњаче, сушаре, стакленици и пластеници (број)	Мин. ђубрива 14.218 ха(2.259 ПГ); стајњак 1.544 ха (1.312 ПГ); течни стајњак 299 ха (84 ПГ); средства за заштиту биља 11.251 ха (2.208 ПГ)	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ха, број ПГ)	6.338 (жена 2.810; мушкараца 3.528)	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	99% : 1%	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ха)	3.457	рзс***
Годишње радне јединице (број)	3.457	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	9/ Земљорадничке задруге 6; удружења 3	Интерни
Производња пољопривредних производа(количина):		
- биљна производња (t)	Пшеница 12.793; кукуруз 33.381; шећ. репа 240; Сунцокрет 1.313; пасуљ 742; кромпир 3.962; детелина 699; луцерка 6.366; ливаде 5.151; пашњаци 1.394; јабуке 1.539; шљиве 1.723; виногради 2.148 (у тонама)	рзс***
- сточарска производња (t, lit, ком.)	Нема валидних података	Интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		рзс*

<i>Саобраћајна инфраструктура</i>		
Дужина путева(26) (km)	Укупна дужина путева у општини је 179 km, од тога 32 km магистралних, 49 km регионалних и 98 km локалних путева (од тога је дужина неасфалтираних локалних путева који су под туцаником 23 km). Дужина железничке пруге која пролази кроз општину је 17 km.	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	Пошта Србије РЈ ПС Пожаревац у свом саставу има 4 поштанске јединице на територији општине Велико Градиште и то: 12220 В. Градиште 12221 Мајиловац 12226 Тополовник 12253 Средњево Тел. претплатници: 6.100	рзс*
<i>Водопривредна инфраструктура</i>		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	3.030	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	2.550	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м3)	488	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)	0	рзс*
<i>Енергетска инфраструктура</i>		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	Нема постројења за производњу електричне енергије, снабдевање електричном енергијом се врши преко ПД „Центар“ Крагујевац, ЕД Електро-морава Пожаревац, РЈ Вел. Градиште	Интерни
<i>Социјална инфраструктура</i>		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	Укупно: 48	рзс*

	Предшколске установе: 22 Основне школе: 24 Специјална основна школа: 1 Средње школе: 1	
Број становника на једног лекара	729	рзс*
Број корисника социјалне заштите	729	рзс*
Диверзификација руралне економије	729	
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	2158	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)	6338	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	107	рзс*
Трансфер знања и информација	Туриста: 12.026 Ноћења: 21.362 Просечан бр. ноћења: 1,65	
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	ПСС Пожаревац	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	Нема валидних података	ПССС

М.П.

Датум и место

Потпис овлашћеног лица у АП/ЈЛС